

Decyzja
Prezydium KK
nr 75/25

ws. opinii o projekcie rozporządzenia MRPiPS zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków

Po przeprowadzeniu analizy projektu rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 maja 2025 r., zmieniającego przepisy dotyczące dokumentowania prawa do zasiłku macierzyńskiego oraz zasiłku pogrzebowego w przypadku martwego urodzenia dziecka także w sytuacjach, gdy nie jest możliwe ustalenie płci dziecka, Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wyraża następujący pogląd.

Projekt rozporządzenia wychodzi naprzeciw długo zgłaszanym postulatom społecznym, dotyczącym równego traktowania kobiet, które doświadczyły poronienia lub urodziły martwe dziecko, a które z powodu braku możliwości ustalenia płci dziecka nie mogły skorzystać z przysługujących świadczeń. Proponowane rozwiązania upraszczają procedury i eliminują konieczność przeprowadzania kosztownych i niepotrzebnie obciążających badań genetycznych. To krok we właściwym kierunku, zarówno z punktu widzenia ochrony praw pracowniczych, jak i elementarnej sprawiedliwości społecznej.

Jednocześnie Prezydium KK NSZZ „Solidarność” zwraca uwagę, że zaproponowane zmiany w formie aktu wykonawczego w istocie **ingerują w normy prawa materialnego**, ukształtowane obecnie na poziomie ustawowym. W szczególności projektowane rozporządzenie tworzy wyjątek od przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (art. 54 ust. 3), która wiąże możliwość wydania karty martwego urodzenia z ustaleniem płci dziecka. Tymczasem nowy akt wykonawczy przewiduje przyznanie prawa do świadczeń (zasiłku macierzyńskiego i pogrzebowego) **bez konieczności sporządzenia aktu urodzenia**, co de facto wprowadza nową kategorię dokumentów uprawniających do świadczeń, nieprzewidzianą przez ustawodawcę, w aktach rangi ustawowej.

Z perspektywy zasad techniki prawodawczej oraz hierarchii źródeł prawa takie rozwiązanie **rodzi poważne wątpliwości co do jego konstytucyjności**, może być uznane za przekroczenie delegacji ustawowej, a w przypadku ewentualnej kontroli sądowej podważone jako sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym.

W związku z powyższym, Prezydium KK NSZZ „Solidarność” rekomenduje, aby równolegle z procedowaniem rozporządzenia podjęto niezbędne działania legislacyjne w trzech ustawach, tj.:

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego.
2. Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.
3. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Brak równoległej nowelizacji przepisów ustawowych prowadzi do niespójności systemowej, podważa przejrzystość porządku prawnego oraz stwarza ryzyko uznania przepisów wykonawczych za niezgodne z ustawą zasadniczą. Z tego względu Prezydium KK NSZZ „Solidarność” uznaje za konieczne objęcie projektowanej zmiany całościowym podejściem legislacyjnym. Oczekujemy, że strona rządowa odniesie się do zarysowanego wyżej problemu konstytucyjnego.

Gdańsk, 25 czerwca 2025 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK,
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz